

Forslag til referat fra møte med Flakstadvåg Laks AS 16. juni 2021.

Til stede

Edmund Broback, Brødrene Karlsen / Flakstadvåg Laks
Roy Alapnes, Flakstadvåg Laks
Gunnar Davidsson, Troms og Finnmark fylkeskommune
Svein Arne Rånes, Troms og Finnmark fylkeskommune
Marit Bærøe, Sjømat Norge
Tom Hanssen, Fiskeridirektoratet region Nord
Ann- Magnhild Solås, Fiskeridirektoratet region Nord
Inge Berg, Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Heidi Marie Gabler, Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Åsmund Andersen, Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren ved Inge Berg presenterer litt historie om marin verneplan for Andfjorden og hvordan akvakulturtema tradisjonelt håndteres i marine verneplaner.

Edmund Broback presenterte Flakstadvåg Laks som virksomhet. Firmaet har 50 års historie. Firmaet var en av de første som startet med oppdrett i Troms, og første i Norge som startet med økologisk produksjon. Fra 1990 ble firmaet en del av virksomheten til Brødrene Karlsen. I dag er det rundt 50 ansatte. Firmaet har 6 konsesjoner, som har hoveddelen av driften på de fire lokalitetene i Selfjorden hvor også slaktelokaliteten og lakseslakteriet på Flakstadvåg ligger. Produksjonen er i dag om lag 50/50 med konvensjonell og økologisk oppdrettet laks. Andelen økologisk produsert laks er stigende år for år. Den økologiske produksjonen krever litt mer areal, da tettheten er lavere i slike anlegg, men driften er mer miljøvennlig. Smolten leveres lokalt fra Akvafarm AS som har anlegg på Skaland og Brøstadbotn. 4000 tonn laks blir videreforedlet på Brødrene Karlens videreforedlingsanlegg på Husøy i Senja, noe som gir cirka 50 helårlige arbeidsplasser og betydelige ringvirkninger i Troms.

Broback forteller at firmaet har fokus på å drive bærekraftig og har et evighetsperspektiv på driften i Selfjorden og området rundt. Firmaet har målsetning om jevnt økt aktivitet (1-3%). Broback sier det må gjøres litt endringer og litt forbedringer hvert år hvis man skal være konkurransedyktig og følge utviklingen, og er bekymret for at vernet legges begrensninger som gjør at firmaet ikke vil kunne følge med i utviklingen. Alternativene 4 og 6 som ble fremmet ved høring av utredningsprogrammet i september 2019 mener han også har begrensninger ifr. langsiktige behov.

Fremtidsvyene er utnytte resipientene bedre ved å justere seg ifra for stor punktbelastning. Indre Selfjorden kan være aktuell og bruke med lukkede merder, og områdene utenfor er svært aktuelle på lengre sikt med transportable offshoreanlegg. I et slikt perspektiv mente Broback det var riktigst å se på en modell der de mest verdifulle verneverdiene ble avgrenset og vernet.

Gunnar Davidsson viser til endrede behov ved akvakulturanlegg. I dag må man ha strømkabler og fiberkabler til anleggene. Hva om 30 – 50 år?

Svein Arne Rånes skeptisk til store verneområder. Det er viktig med vern, men det burde vært større fokus på kvalitet mindre på kvantitet, der man verner mindre områder og har strengere begrensninger på tiltak i disse områdene. Dette synet fremmet også Edmund Broback.

Broback opplever at vern også kan avgrense aktiviteten utenfor verneområdene med usikkerhet om hva som er tillatt og ikke tillatt, noe som er et problem i forhold til forutsigbarhet. Dette støttes også av Gunnar Davidsson.

Inge Berg fortsetter sin presentasjon. Han viser til at sluttproduktet for verneplanen er verneforskrift og vernekart.

Avgrensingsalternativene diskuteres: Roy Alapnes synes ikke konsulenten tar hensyn til folk og bosetning når de har valgt alternativ 2 som beste avgrensning av verneområdet.

Gunnar Davidsson sier at selv om intensjonene for vernet er bra så vil ting likevel i praksis kunne bli forbudt, og viser til verneplan for Loppa der to søknader om akvakulturanlegg nettopp har blitt avslått selv om det i verneforskriften åpnes for å kan gis dispensasjon.

Inge Berg kommenterte at konseptet til Flakstadvåg Laks dvs. økologisk produksjon, utfasing av kobber m.m. tilsier at aktivitet burde kunne passe godt inn i et marint verneområde. Edmund Broback var i utgangspunktet enig, men mente at fare for mindre fleksibilitet og redusert vekstmuligheter er argumenter for at de ikke bør inkluderes i et marint vern.

Inge Berg oppsummerer diskusjonen om avgrensning. Flakstadvåg laks og akvakulturnæringen ønsker vernegrensen utenfor eller likebehandles med fiskerinæringa (direkte unntak i vernebestemmelsene).

Videre ble kapitlene i verneforskrifter gjennomgått: Mange av paragrafene er standard tekst i alle verneforskrifter. Variasjonen i verneforskriftene, som følge av lokale tilpasninger, kommer til uttrykk i § 3 *Vernebestemmelser*, § 4 *Generelle unntak* fra vernebestemmelsene og § 5 *Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser*. En del av punktene under disse paragrafene er gitt på forhånd gjennomføringer og tidligere avtaler mellom departementer fra tidligere verneplaner. Relevant i denne sammenheng er at vernebestemmelsen vil få et generelt forbud mot etablering av nye anlegg, mens det vil bli et unntak for drift og vedlikehold av eksisterende anlegg. I tillegg kommer de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene til å åpne for at det kan søkes om dispensasjon til akvakultur som ikke er i strid med verneformålet. Temaer som angår akvakultur som kan være aktuelle som punkter under disse paragrafene er soner rundt akvakulturanlegg der det gis mer liberale regler, utslipp av lusemidler fra brønnbåt og bruk av kobberimpregnering.

Soner rundt akvakulturanlegg: Broback viser til at konsekvensutredningen konkluderer med at det ikke er nødvendig med soner, da det er resipienten og ikke arealet som vil være begrensende for hvordan næringen utvikler seg, og mener at konsulenten er lite oppdatert på hvordan næringa utvikler seg over tid. Broback mente at det er en endring fra enkeltlokaliteter mot områdetenking med to enkeltlokaliteter nærmere hverandre. Slik utvikling reduserer punktbelastningen i en resipient og nyttiggjør resipienten på en mer bærekraftig måte. Soner kan være ok nå, men om tre år kan premisene være endret. Broback frykter at dersom anleggene kommer innenfor verneområdet må det søkes og utredes når man ønsker endringer. Det vil medføre en konkurranseulempe.

Gunnar Davidsson mener det er best å få eksisterende anlegg ut av verneområdet, men hvis de kommer innenfor er soner best, men da må det spesifiseres detaljert i verneforskriften om hva som er lov/ikke lov. Davidsson stiller spørsmål med hvorfor det er så viktig å verne Selfjorden når det medfører stor ulempe for dagens virksomhet og ikke er funnet viktige naturverdier i fjorden?

Marit Bærøe viser til LoppHAVet der man i verneplanprosessen fikk til å justere arealene som lå som utgangspunkt for oppdragsbestillinga og ble foreslått av rådgivende utvalg for marint vern i 2004, og mener man må få kunne fått til dette her også.

Konsekvensutredningens forslag om forbud mot utslipp fra brønnbåt i verneområdet: Broback fortalte at avlusning av et merdanlegg tar rundt en uke. Avhengig av metode som benyttes vil det være behov for minst en tømning, kanskje flere fra hver merd. Da slippes avlusningsvannet ut i Selfjorden, et lite stykke ifra anlegget. Behandlingstiden tar noen minutter, så da bruker man denne tiden til transporten for å spare tid. Dersom brønnbåten må gå flere timer hver dag for å tømme vil dette forlenge lusebehandlingen med kanskje en uke. Et kjernepunkt for å holde det lusefritt er at avlusningen skjer hurtig, ellers risikerer man internsmitte til de merdene som avluses først fra de merdene som fra merder i anlegget som avluses sist, med betydelig større luseproblemer for anlegget.

Konsekvensutredningens forslag om forbud mot kobberimpregnering av nøter: Roy Alapnes fortalte at Flakstadvåg Laks ikke bruker kobberimpregnering av nøter da vasking av nøter er et godt alternativ til bruk av kobber. Kobberimpregnerte nøter er ikke et problem når de står i fred, men det vil bli utslipp dersom nøtene vaskes, så man bør ikke kombinere behandlingene.

Avslutningsvis ble det snakket om referanseområder og restriksjonsområder, der det utredes mulig forbud mot utslipp fra akvakultur. Gunnar Davidsson og Edmund Broback viste til at det jobbes med å utvikle flyttbare offshoreanlegg, og da kan referanseområder være til hinder for slik virksomhet. I dag båndlegger forsvaret området, men det kan være aktuelt en gang i framtiden.

Gunnar Davidsson sier at han savner regnestykke der de miljømessige forhold av de ulike restriksjonsområdene i forhold til samfunnsverdi, og mener det er et problem at man tar hensyn til uspesifiserte miljøverdier.

Gunnar Davidsson betvilte om det faglige underlaget var tilstrekkelige for å avgrense det store restriksjonsområdet i Andfjorden. Inge Berg kommenterte at det er gode faglige vurderinger som ligger til grunn for avgrensningene. Kunnskapen om området kan alltid bli bedre, men det er mange forhold (marine grunnkart, kartlegginger og modelleringer samt kunnskap fra fiskere) som tilsier at særlig indre deler av Andfjorden har et verdifullt og sårbart naturmangfold.

Roy Alapnes kommenterte at områdene som Flakstadvåg Laks trenger påvirker i liten grad områdene der de viktigste naturverdiene er registrert og viser til de alternativene der Selfjorden er grenset ut av verneplanen.

Avslutningsvis ble partene spurt om de ønsker å være med på prosessen videre eller avvente til høringa av verneforslaget svarte alle at de vil være tett på prosessen og delta på nye møter.

***

Merknader:

- Flakstadvåg Laks ønsket at notat datert 18.09.2019 ble lagt ut på vår nettside om marint vern i Andfjorden. Dette notatet har vært lagret i vårt arkivsystem og vil bli lagt ut på vår nettside.
- Sjømat Norge ga et innspill (07.05.2019) til utredningsprogrammet før selve høringen. Dette innspillet har vært lagret i vårt arkivsystem og vil bli lagt ut på vår nettside.

- Gunnar Davidsson sendte en e-post, datert 24.06.2021, til konsulenten som utarbeidet konsekvensutredningen. Denne er nå lagt som vedlegg til dette referatet.
- Marit Bærøe stilte innledningsvis i møtet spørsmål om hvordan gårdagens behandling av ny Stortingsmelding om marint vern i Miljø- og energikomiteen, der det ble vedtatt et merknadsvedlegg til stortingsmeldingen, vil påvirke verneplanarbeidet? Vi har nå lest merknadsvedlegget og kan ikke se at denne påvirker verneplanprosessen videre. Vi vil etterstrebe at vi får en god prosess og få drøftet relevante problemstillinger før vi gjennomfører selve høringen. Som nevnt på møtet så er det også aktuelt å utarbeide to alternativer som blir gjenstand for høringen.

VEDLEGG:

Fra: Gunnar Davidsson

Sendt: torsdag 24. september 2020 13:17

Til: Ingvild.Nordtveit@asplanviak.no

Kopi: Frode Mikalsen <frode.mikalsen@tffk.no>; ann-krisann-kristin.edvardsen@tffk.no; Margareth Wegner Sundfør <margareth.sundfor@tffk.no>; Liv Cecilie Evenstad <liv.c.evenstad@tffk.no>; Stein Arne Rånes <stein.a.raanes@tffk.no>; Nils Arne Johnsen <nils.arne.johnsen@tffk.no>

Emne: SV: Marint vern Andfjord

Hei

Næringsavdelingen i Troms og Finnmark fylkeskommune har følgende innspill i forhold til de spørsmål som stilles;

- 1) Det er eksisterende infrastruktur eller installasjoner vi ikke har fått med oss i kartleggingen

Kartet viser ingen detaljer og egentlig kun strandlinjen. Det er både vei og annen infrastruktur i hele området som ikke vises på kartet. Det som er mest aktuelt er evt. flytende anlegg – oppdrett, seisteng, mindre kaier, naust og «baser» som kan være i det aktuelle området. Også evt. landfester eller forankringsplasser for fartøyer og eller nøter ol. Informasjon om dette vil kunne være tilgjengelig i ulike offentlige kart og registre – men noe av dette vil kun lokalkunnskap vise. Her må det en grundig kartlegging til og det er mulig at kollega Rånes kan bidra.

- 2) Det er planer for utvidelse/oppradering av eksisterende eller ny infrastruktur i eller nær verneområdet

Det finnes planer om elektrisk sjøkabel mellom Senja og Kvaløya som ikke vil bli berørt av dette området. Dersom det skulle bli aktuelt med sjøkabler for elektrisitet og/eller fiber – så er området aktuelt i forhold til mulige traseer fra Senja over til Andøya og/eller øyene i Harstad kommune. Også sjøkabler fra land til både eksisterende oppdrettsanlegg og fremtidige er aktuelle. Vei, elektrisitet og fiber er i dag grunnleggende infrastruktur for all næringsvirksomhet og bosetting langs kysten. Vi er ikke kjent med konkrete planer om etablering eller utvidelse av oppdrettsaktivitet i området – men det vil likevel kunne eksistere slike planer i regi av lokale næringsinteresser – eks landbasert oppdrett/settefisk med bruk av sjøvannsledninger eller andre planer om etablering av infrastruktur for næring.

- 3) Hvilken betydning infrastruktur har for lokalt, regionalt og nasjonalt næringsliv og befolkningen.

Eksisterende og fremtidig infrastruktur som vei, rasteplasser, liggeplasser, forankring for fartøyer, havner og moloer, industriområder, naust/båtoppsett og muligheten til å legge sjøvannsledninger, elektriske og andre kabler (eks mellom land og oppdrettsanlegg) er av helt avgjørende betydning for næringsutvikling og dermed også bosetting i de aktuelle områdene.

- 4) Hvilken betydning vil det ha for fylkeskommunens planer dersom det blir forbud mot eksempelvis dumping, oppgradering eller legging av rørledninger og kabler, utfylling, etablering av ulike typer anlegg.

Fylkeskommunen planlegger, så vidt næringsavdelingen er kjent med, ingen investeringer i området. Her er det mer aktuelt med lokale næringsaktørers og evt. kommunale planer, selvfølgelig evt. Statens vegvesen/Troms fylkeskommunes samferdselsdivisjon (Edvardsen).

For alle aktuelle næringsutviklingstiltak, industriområder, sjøvannsintak for oppdrett på land, kabellegging fra land og til flytende anlegg i sjø etc. vil et forbud eller vesentlige restriksjoner i dette være svært problematisk og tilnærmet utelukke utvikling av eksisterende eller ny næringsaktivitet i området. Strand- og fjæresonen er svært viktig for en rekke næringer, spesielt oppdrett og levendelagring av fisk, for fiskeri og for enhver sjøretta virksomhet som reiseliv og opplevelsesnæring som vil måtte basere seg på anlegg i eller ved sjøen. Slik næringsvirksomhet vil rammes sterkt av begrensninger eller forbud som omtales. Et marint vern som også dekker strandsonen eller strandnære områder vil være særlig problematisk i disse områdene.

I lys av at det i stor grad er de omtalte næringer som danner basis for eksisterende arbeidsplasser og næringer og utviklingsmulighetene på denne delen av Senja, så vil et vidtrekkende forbud mot «oppgradering eller legging av rørledninger og kabler, utfylling, etablering av ulike typer anlegg.» være svært problematisk og hemmende for utviklingen.

Også i forhold til flytende anlegg i områder som dekkes av et fremtidig verneområde og sågar områder utenfor og rundt det verna området, vil det være problematisk dersom en ikke kan legge kabler med strøm eller fiber gjennom området.

Dersom ønskelig kan vi gå nærmere inn på de ulike utfordringene, og sannsynligvis skaffe bedre kart/kartgrunnlag, men jeg lar dette rekke som foreløpig svar.

Vennlig hilsen

Gunnar Davidsson

seksjonsleder stedbounden verdiskaping

Næringsavdeling

Troms og Finnmark fylkeskommune